

Caracterizarea personajului Stefan cel Mare din opera Fratii Jderi scrisa de Mihail Sadoveanu-a treia parte

Cand personajul se manifesta ca prezenta, il vedem in clipe de meditatie, examinandu-si constiinta, sau confruntat cu multimile, producand uimire, admiratie, dar si infricosare, ca de exemplu la hramul manastirii Neamt, unde este totusi familiar cu oamenii simpli. El face dreptate celor multi si ii rasplateste pe cei care in lupta pentru neatarnarea tarii dau dovada de patriotism. Cu marea boierime tradatoare este "aprig si iute la manie", precum zice cronicarul.

Fiind un personaj justitiar, domnitorul nu este dispus la compromisuri morale. El este neinduplecat cu cei care gresesc. Dupa ce se urca pe tronul Moldovei, "face randuiala", pentru ca inlatura nedreptatea, viclenia si senti-mentul imprevizibilului, care fusese prezent in viata locuitorilor tarii.

Instaurand in Tara Moldovei siguranta si spiritul dreptatii, domnul este alaturi de oamenii din popor, razesii care ii sunt fideli, impropietarindu-i, iar drepturile castigate de acestia sunt consfintite prin acte. De aceea este simpatizat de catre cei multi, asupra carora are si autoritate.

Prin ascensiunea paturilor de jos, domnia castiga stabilitate. Puterea marii boierimi este neutralizata, aceasta trebuind sa se concentreze intr-un singur punct: "Am gasit in tara asta, staroste Caliman, si multi stapani. Nu trebuie sa fie decat unul".

Asadar, Stefan cel Mare este autoritatea, marea vointa, instanta suprema, pozitia-cheie in cadrul unei ierarhii. El este simbolul puterii, asupra careia personajul este pus sa mediteze adesea: "Sunt in lume crai si imparati; puterea lor e slabiciune daca nu inteleg de ce rasare si asfinteste Soarele (...) Numai prostimea vietuieste pentru pantece: domnia si craii au alta randuiala".

Puterea suprema declanseaza spaima si admiratie, sfiala si incredere. A-ceasta forta morala este intretinuta printr-o continua analiza a sinelui. Domnul isi examineaza mereu intamplarile cu care se confrunta viata sa interioara, interpretandu-le, vazand in ele adevarate semne.

Rolul conducatorului se suprapune peste acela al inteleptului. Cunoasterea se dobandeste prin ritual. Astfel, vanatoarea de la Izvorul Alb este initiatica, destinul tarii si al domnitorului se dezvaluie prin integrarea in permanenta naturii, care este depozitara de tarie si intelepciune.

Epoca lui Stefan cel Mare este timpul trezirii spiritului justitiar, al ordinii morale, economice si sociale, precum si al stabilitatii politice.